

Matt 16,21-23. Første søndag i fastetiden 2018

Dette hellige evangeliet står skrevet hos evangelisten Matteus i det 16. kapitlet: Fra da av begynte Jesus Kristus å gjøre det klart for disiplene sine at han måtte dra til Jerusalem, og at de eldste, overprestene og de skriftlærde skulle la ham lide mye. Han skulle bli slått i hjel, og den tredje dagen skulle han reises opp. Da tok Peter ham til side og ga seg til å irettesette ham: «Gud fri deg, Herre! Dette må aldri hende deg.» Men Jesus snudde seg og sa til Peter: «Vik bak meg, Satan! Du vil føre meg til fall. Du har ikke tanke for det som Gud vil, bare for det som mennesker vil.»

Slik lyder det hellige evangeliet.

I dag snakker vi om noe av det vanskeligste jeg vet: Hva gjør vi med fristelsene? Fastetiden drar oss ut av den religiøse idyllen og konfronterer oss med livet slik det faktisk er. Det er et pluss. Men det er tøft, for det er selvsagt mye lettere å late som om alt går bra, og i et kristent fellesskap er det ikke lett å innrømme at man ikke er så god som de høye idealene skulle tilsi. I dag utfordres vi til å snakke sant: om fristelsene, om livet og om Gud.

Jeg hadde invitert meg til bibelgruppa for menn på Nedre Bleiker. De er gamle nok til å ha opplevd litt av livets utfordringer. De har også jobbet trofast med bibeltekster de siste 30 årene. - De vise menn kan nok vise meg veien, tenkte jeg, og tok plass i sofaen mellom to av dem. Og så leste vi tekstene – de samme som vi har hørt i dag, og så begynte vi å stille spørsmål, det vil si, det var mest jeg som spurte, og de vise svarte. Først ble jeg imidlertid konfrontert med teksten fra 1. Mosebok om Kain. Hvordan skal vi forstå denne teksten? Jeg sa som sant var, at denne fortellingen – som fortellingen om skapelsen og syndefallet - er mytologisk stoff og ikke å forstå som historieskrivning, slik vi vanligvis forstår det. Likevel er disse tekstene viktige, for de beskriver typisk menneskelige relasjoner og mekanismer, og akkurat i denne fortellingen møter vi rivalisering mellom søsken og som ønsker å bli anerkjent av Gud, og hva som skjer når søsken blir urettferdig behandlet og sinnet og sjalusien begynner å brenne.

Men hva er det for en Gud vi møter her? Gud er uberegnelig. Kain kunne jo ikke vite at Gud hadde mer sansen for proteiner og fett enn karbohydrater! «Led oss ikke inn i fristelse,» het det i den gamle versjonen av Fadervår. I fortellingen om Kain og

Abel kan det nesten se ut som om det er Guds handlinger som leder Kain inn i fristelse. Vi sitter igjen med et ganske så problematisk bilde av Gud. Hvordan kan vi egentlig vite hva Gud vil og hva som er godt eller dårlig i Guds øyne? Når vi snakker om fristelser, så må det jo handle om å gjøre mot Guds vilje – men hva *er* egentlig Guds vilje?

De vise menn og jeg ble litt usikre.

Jo, mente én: For en kristen finnes det jo noen tydelige regler og bud, et moralsk imperativ. Det er rent faktisk noe som er godt og noe som er ondt. Vi var vel enige om det. Men problemet med fristelser er at de jo fremstår som gode. Det ligger i fristelses *vesen*: Det er de færreste som tenker: Nå er jeg fristet til å gjøre noe som virkelig er slemt, for jeg har så lyst til å skade meg selv og min neste!

Nei, når vi fristes, så er det fordi noe fremstår som godt, lystbetont, meningsfullt og riktig. Se på Peter: Han var Jesu beste venn. Da Jesus begynte å snakke om at han snart skulle lide mye, reagerer Peter spontant: «Gud fri deg, Herre! Dette må aldri hende deg.» Peter var glad i Jesus. Han ville redde ham fra det onde. Og fordi Jesus var glad i Peter og visste at Peter ville

ham bare godt, ble Peters forsøk på å avverge det vonde en reell fristelse for Jesus.

Vi fristes ikke av det onde. Vi fristes av det gode – eller det vi tror er godt. Og hvordan skulle Peter vite at Jesu skjebne i Jerusalem hadde en dypere mening og var en del av en større plan? Det må ha opplevdes som dypt urettferdig og sårende når Jesus kalte ham Satan!

En av de vise menn hadde lest litt mer i bibelen enn bare søndagens tekst, og kunne fortelle at bare noen vers tidligere hadde Jesus sagt til Peter: «Du er Peter, og på denne klippen vil jeg bygge min kirke!» (Matt 16,18). Peter som altså var utsett til å bli den første pave, han får i neste øyeblikk høre at han er Satan! Hva sier det oss om mennesket og hva sier det oss om hvem Jesus vil bruke? Skillet mellom ondt og godt går tvers igjennom oss alle. Jeg blir fristet til å trekke en linje til skapelsesfortellingen hvor det sies at mennesket ble skapt i Guds bilde. Er det da kanskje slik at Gud også rommer både ondt og godt, jfr. denne uberegneligheten vi så i fortellingen om Kain og Abel?

- Men hva gjør vi da, spurte jeg. - Hva gjør vi når vi blir fristet? Én ting er synd. Når den først er begått, er det på en måte greit ifølge vår teologi: Om vi bekjenner syndene, trer nåden i kraft. Tilgivelsen er aldri langt borte for en lutheraner. Men hva når vi gang på gang får lyst til å gjøre det vi vet vi ikke må? Og tenk om det ikke er så galt likevel, kanskje det tvert imot er bra å handle på tvers av den gjengse moral? Kanskje *trenger* vi å bryte ut, bryte opp, skeie ut, opponere, la oss rive med og følge våre dypeste lengsler? Kanskje er trangen til å gjøre det alle sier at vi ikke bør, noe som følger av en mangel, et savn og en lengsel som har fulgt oss siden våre første barneår og ungdomsår? Hvis jeg var psykolog, hadde jeg nok kunnet forklare hvorfor det er så fryktelig vanskelig å motstå fristelsene, og jeg ville heller ikke fordømt det å la seg friste, for det er så forståelige. Jeg har levd lenge nok til ikke å kaste den første sten når et medmenneske faller for fristelser.

Men jeg er ikke psykolog, jeg er teolog, og de vise menn og jeg prøvde oss litt frem, for vi ville jo gjerne finne de rette svarene på dette store dilemmaet: Hva gjør vi når vi fristes? Å ha en samtalepartner er viktig, slo vi fast. Det kan gjerne være en psykolog som hjelper oss å forstå hva som driver oss. Men det

kan også være en god venn. Jeg sa det ikke høyt, men jeg tenkte i mitt stille sinn: Hva med en prest, en sjelesørger?

Nå skal jeg kanskje ikke flagge så høyt mitt eget kandidatur som veileder, hva vet vel jeg? - men skal vi nå først forholde oss til en kristen tenkning, så la oss se på hva slags verktøy vi har til rådighet. Det gjorde en av de vise menn, han som hadde kortest fartstid i gruppen. Han hadde like fullt verdifull erfaring å bidra med, for han hadde prøvd ut *skriftemålet*.

Skriftemål – hva er poenget? Jo, skriftemålet er stedet hvor vi, tross all vår skam, hvisker et medmenneske med taushetsplikt i øret: «Dette er flaut, men jeg har denne lasten. Jeg fristes så over evne. Jeg tør nesten ikke nevne hva det er, men siden du har taushetsplikt, så kan jeg si det til deg. Er det greit?» Og sjelesørgeren nikker og sier: Alle fristes, og du kan si det til meg. Jeg sier det ikke til noen. Og så kommer det fram, denne lysten som river og sliter og ikke er til å bære – ikke alene. Og så snakker man sammen om hvordan det er å være et menneske og hvordan det er å være Guds barn. Gud elsker sine barn, og som tillitsfulle barn kan vi legge alt vårt åpent frem for ham som selv ble fristet. Og deretter trer sjelesørgeren i Guds sted, legger hånden på hodet til sitt soknebarn og sier: «I Faderens og

Sønnens og Den hellige Ånds navn tilsier jeg deg alle dine synders nådige forlatelse.»

Han med erfaring fra skriftemålet, kunne fortelle at fra dette øyeblikket, snudde alt seg for ham. Og jeg tenkte: Tenk at disse litt gammelmodige ordene om syndstilgivelse, kan ha så sterk virkning!

Jeg er selv en som fristes og som snubler i vei gjennom livet, og jeg synes ikke det er lett å vite hva som er rett og galt bestandig. Livet har ingen fasit. Men jeg kjente at det var fint å møte de vise menn, som jeg litt spøkefullt har kalt dem fordi de hadde så mye klokt å si, og det var godt å være en del av et fellesskap hvor vi kunne snakke *sant* om livet. Selv har jeg hatt mye hjelp av å snakke med sjelesørgere og gode venner når ting er vanskelig. Det er ikke meningen at vi skal bære det alene, vi er skapt til fellesskap med Gud og med hverandre.

I dag får vi møtes på dette grunnlaget at vi er mennesker som har vår historie og ting vi kjemper med. Det er greit. Når vi erkjenner det, blir det litt lettere å leve med oss selv, og kanskje kan vi støtte hverandre videre, for eksempel til å ta imot nåden i nattverden og ved å stå sammen i bekjennelse til den Gud som

kjemper sammen med oss: La oss reise oss og bekjenne vår hellige tro.

Jeg tror på Gud Fader, den allmektige, himmelens og jordens skaper.

Jeg tror på Jesus Kristus, Guds enbårne Sønn, vår Herre, som ble unnfanget ved Den Hellige Ånd, født av jomfru Maria, pint under Pontius Pilatus, korsfestet, død og begravet, fór ned til dødsriket, stod opp fra de døde tredje dag, fór opp til himmelen, sitter ved Guds, den allmektige Faders høyre hånd, skal derfra komme igjen for å dømme levende og døde.

Jeg tror på Den Hellige Ånd, en hellig, allmenn kirke, de helliges samfunn, syndenes forlatelse, legemets oppstandelse og det evige liv. Amen.

